

Setembre social | | Actualitzat el 17/02/2025 a les 19:33

Geneviève Huot: «Intentem fer efectiva una dansa entre el pragmatisme i el radicalisme»

Huot és la directora general de l'organisme quebequès TIESS, que es tradueix com a Territoris Innovadors en Economia Social i Solidària | «Volem treballar en una estratègia de canvi d'escala per a les empreses d'economia social i solidària»

«El que volem no és només tenir empreses d'economia social dins del mercat, sinó comptar amb una perspectiva de transformació del model econòmic i de transformació socioecològica» | Anna Pujol Navarro

Geneviève Huot és la directora general de l'organisme quebequès TIESS, que es tradueix com a Territoris Innovadors en Economia Social i Solidària. Va participar de les jornades internacionals d'Economia Plural organitzades per Coòpolis al Bloc4 a finals del 2024. Concretament, Huot va formar part de la taula rodona sobre aliances plurals per a una política de transició, tenint en compte les aliances públiques, cooperatives i comunitàries. Des del 2013, el TIESS s'encarrega d'identificar solucions innovadores i equipar les organitzacions d'economia social del Quebec perquè puguin transformar les seves pràctiques i afrontar els reptes socials.

Quines estratègies basades en aliances entre ciutadania, cooperatives, comunitats i administracions públiques s'han desenvolupat al Quebec?

Al Quebec, estem en un procés de coconstrucció de polítiques públiques amb l'estat. Tenim dues organitzacions essencials que porten a terme aquesta feina, que són el *Conseil Québécois de la*

Coopération et de la Mutualité (CQCM), o consell quebequès de la cooperació i la mutualitat, i el *Chantier de l'Economie Sociale*. Aquestes dues organitzacions porten a terme un treball important de reivindicació i proposició, són les dues interlocutores principals amb el govern del Quebec en matèria d'economia social i solidària. L'estratègia de base és que els actors estiguem unificats i comptem amb portaveus molt clars. A més, dins de l'economia social i solidària també hi entren els moviments socials. Intentem fer efectiva una dansa entre el pragmatisme i el radicalisme. Del costat pragmàtic, sempre ens demanem què és el que hem de dir per aconseguir guanys per a l'economia social, i del costat radical tenim molt clar que és el que no acceptarem. El que volem no és només tenir empreses d'economia social dins del mercat, sinó comptar amb una perspectiva de transformació del model econòmic i de transformació socioecològica.

Quins límits tenen aquestes aliances?

Com deia, sempre podem guanyar en certes coses, però que al final no acabin significat una transformació del model socioeconòmic. Per exemple, dins del grup de treball del qual va sorgir el *Chantier* l'any 96, es va proposar un projecte pilot de servei de llar d'infants no lucratiu i gestionat per les famílies. El govern va integrar-ho amb una política familiar perquè a tot el Quebec hi hagués serveis accessibles i no lucratius de llars d'infants. No era una subvenció, sinó un pagament per servei a les empreses d'economia social que gestionaven aquests serveis. Va ser un canvi estructural. Tanmateix, a partir d'aquell moment, hi va haver llistes d'espera i el govern va començar a comprar serveis a llars d'infants privades. Així, del guany estructural no es va passar a una veritable transformació de model.

Fa una dècada que treballem amb la innovació social. Com van ser els inicis i com s'ha transformat el TIESS fins ara?

Inicialment, la nostra idea era conjugar la recerca i la pràctica. També pensàvem que si observàvem pràctiques d'innovació d'un territori, podíem fer que un altre territori s'hi inspirés, tot i que llavors ens vam adonar que no hi havia només una resposta evident per les dinàmiques que plantejàvem. Per posar-vos un exemple, en el tema del finançament, hi va haver una modificació reglamentària per tal que les empreses sense finalitats lucratives es poguessin finançar a través d'obligacions comunitàries. Vam seguir diversos projectes pilot per veure com funcionaven i també hi havia persones del TIESS fent-ne recerca acadèmica. Vam crear una sèrie d'eines i recursos al respecte, una coneixença de base. Tanmateix, a partir d'aquí, calia anar més lluny i vam portar a terme una segona fase, amb tècnics que acompanyaven les empreses sobre el terreny, perquè després poguessin acompanyar altres empreses. Aquesta va ser una innovació important, que va servir a moltes empreses de l'economia social i solidària. Podríem dir que amb aquests anys ens hem apropat més a la feina sobre el terreny i ens hem allunyat una mica de l'àmbit acadèmic. I, pel que fa als documents, els primers eren més aviat llargs, amb moltes cites tècniques, mentre que tranquil·lament, amb el temps hem anat evolucionant cap a recursos més curts i més visuals.

«Més enllà que els residus d'una empresa els aprofiti una altra, m'interessa aprofundir en la reutilització de materials i la reducció des de l'origen» Foto: Anna Pujol Navarro

Com us financeu?

Vam guanyar un concurs del govern quebequès que ha estat la nostra principal font de finançament durant aquests deu anys, però enguany l'hem perdut, el que ens porta a reposicionar-nos. Seguint amb l'anterior resposta, creiem que cal estar a prop dels elements del terreny i no tant dels ritmes acadèmics. Haurem de crear ràpidament, respondre ràpidament, no podem tenir diverses persones treballant sobre un tema específic durant temps, ja que no tindrem els mitjans per fer-ho. Aquest concurs ha suposat més o menys la meitat del pressupost de l'organisme, i hi ha projectes que es financen per altres bandes. També hi ha una fundació que ens finança des de fa més o menys tres anys i la idea és que renovi per tres anys més, però no sabem si durarà gaire més temps. Darrerament, també estem buscant contractes que venen d'empreses d'economia social.

Quins projectes actuals del TIESS destacaries?

Els que tracten la relació entre l'economia social i l'economia circular. Més enllà que els residus d'una empresa els aprofiti una altra, m'interessa aprofundir en la reutilització de materials i la reducció des de l'origen. En aquests projectes, a més, tenim molt en compte el vocabulari comú, des d'elements concrets com la reutilització solidària fins al context, o la definició d'economia circular en si. És important tenir-ho clar per poder-ho reivindicar conjuntament. Per exemple, hi ha una empresa d'economia social i d'inserció social, que s'anomena Insertech, que s'encarrega d'arreglar material informàtic i reutilitzar-lo. El problema és que, des del govern, es potencia més el reciclatge que el fet d'arreglar i reutilitzar. Aquestes polítiques públiques s'han de canviar des de l'arrel, cal un canvi més sistèmic, més a gran escala.

Parleu de transició socioecològica i canvi sistèmic. Pots desenvolupar una mica aquestes

idees?

Un investigador expert en economia circular ens va explicar que hi havia una gran agrupació d'economia circular canadenca amb grans empreses capitalistes. Per mi va ser un xoc, i és que nosaltres pensem que l'economia social pot aportar uns canvis a l'economia circular molt més sistèmics que els que poden aportar les grans empreses privades capitalistes. També creiem en engrandir l'impacte de les empreses de l'economia social i solidària, amb un canvi d'escala que també afavoreixi aquest canvi sistèmic. No es tracta de créixer per créixer, sinó d'augmentar l'impacte social i l'impacte ambiental positiu. La transició socioecològica obliga a revisar les nostres maneres de consumir, de produir, de viure juntes. Què vol dir tenir èxit com a societat? Quin és el nostre relat de què volem com a societat? Què és el bon viure? Per anar cap a una transició que permeti això necessitem la mobilització ciutadana. No creiem que la transició ecològica es pugui fer només amb solucions tècniques, els cotxes elèctrics sols no salvaran el món. Necessitem sacrificis, canviar les nostres percepcions. Estem més orgulloses de moure'ns eficientment amb transport públic o de tenir un gran cotxe? Hi ha espais de participació ciutadana per a una bona transició socioecològica. La governança democràtica, que ja està present en les empreses d'economia social, és realment necessària en aquest procés.

Quines són, avui en dia, les innovacions de l'economia social i solidària al Quebec?

Parlem molt de sistemes alimentaris territorials, de com un territori s'organitza per tenir un sistema alimentari amb productors, transformadors, distribuïdors, amb preocupació per la reducció de l'impacte ambiental al mínim, per ser el màxim local possibles, així com els més accessibles per tothom. En aquests sistemes alimentaris territorials no hi participen només actors de l'ESS, també hi ha pols logístics, normalment cooperatives, que ho organitzen. És un exemple de mutualització de necessitats logístiques. A vegades, hi ha l'esperança que mutualitzant els serveis se solucionen certes coses, però també hi ha hagut grans fracassos. Volem treballar sobre això, dins d'aquesta estratègia de canvi d'escala que he dit abans. A més, també hi ha tota la qüestió de l'habitatge, d'empreses privades que puguin aportar per crear cooperatives d'habitatge quan els hi falta mà d'obra perquè la gent no troba lloc on viure o de connexions entre cooperatives d'habitatge, gent gran i cures. Al Quebec també mirem de posar el focus en les diversitats dins les empreses d'economia social i solidària i en com treballem amb les Primeres Nacions i les persones inuits amb una perspectiva postcolonial. Hi ha un pol cooperatiu en territori Nunavik Inuit, per exemple, un altre en territori Cree i un pol de Primeres Nacions. Sempre que encetem projectes els cridem perquè puguin treballar amb nosaltres, i intentem trencar amb les possibles barreres existents.

[Entrevista publicada en col·laboració amb la revista Cooperació Catalana]